

КАЗКА ЯК ЗАСІБ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ США

Анотація. У статті розглянуто казку як засіб полікультурної освіти молодших школярів в початкових школах США, охарактеризовано основні властивості казки та методику її застосування в навчальному процесі.

Ключові слова: казка, полікультурна освіта.

Постановка проблеми. Молодший шкільний вік характеризується ще нестійкою психікою та вразливістю. Діти дуже швидко та глибоко піддаються впливу оточуючого середовища та дорослих. Отже, учителю початкових класів належить основна роль у формуванні всебічно та гармонійно розвиненої особистості молодшого школяра. Саме він має підібрати та віднайти ті методи та засоби навчання, які непомітно та одночасно цікаво стимулюватимуть їх розвиток та жагу до навчання. Тут і приходить на допомогу казка, як цікавий та яскравий засіб виховання. Адже, вона справляє значний вплив на особистість дитини.

Аналіз досліджень і публікацій. В. Сухомлинський вважав, що “створення казок є засобом розумового й естетичного розвитку дітей” [60, 35]. Казка та її педагогічні можливості стали предметом уваги українських педагогів та методистів. Так, велику увагу казкам як засобу виховання школярів приділяли Бібко Н., Бурова Р., Дорошенко С., Ігнатенко Н., Корнійчук І., Кубинський М., Олійник Г., Пабат В., Сиротинко В., Тищенко С., Чуйко Г. та ін. Зокрема, С.Козоріз описав нестандартні форми роботи над казкою [2,с.4-11]; І.Корнійчук розробив конспекти уроків читання казки у початкових класах [3, с.9]; М.Лещенко досліджував вплив казкового матеріалу на формування особистості учнів молодшого шкільного віку [4,с.28-32]; В.Бойченко в своєму дослідженні вказала на ефективність використання народних казок в процесі виховання полікультурної особистості в навчально-виховному процесі початкової школи та на специфіку методології її застосування [1]. Але надалі у

вітчизняній педагогіці залишається невисвітленим питання особливостей застосування казки як засобу навчання закордоном, а саме в США.

Мета нашого дослідження полягає у розкритті особливостей та методики використання казки у процесі навчання молодших школярів в США.

Виклад основного матеріалу Серед полікультурної літератури особливу увагу не тільки дітей, а і дорослих привертає казка (народна, чарівна). Діти, приходячи до першого класу, мають різноманітне походження та досвід. Вивчення фольклору на початку навчального року є простим та дієвим способом розвивати у дітей повагу до відмінностей між особистостями. Через народні казки діти знайомляться з іншими культурами та дізнаються про різноманітність бажань, мрій та проблем людей з усього світу.

Для того, щоб діти краще зрозуміли зміст казки, вона повинна мати чотири властивості:

- 1) магічність, яка має бути присутньою в образах головних героїв;
- 2) розум та доброта, які постійно перемагають зло;
- 3) магічна сила, що є обмеженою і може змінити лише зовнішні (видимі) умови;
- 4) зло, що ніколи не перемагає, але всюди присутнє.

В початкових класах ознайомлення дітей з властивостями народних казок здійснюється через обговорення в групах. Також розпізнаються властивості казок через кероване учителем читання в класі. Учні знаходять подібні та відмінні риси у структурі варіацій однієї і тієї ж народної казки. Особливо подобається дітям працювати з варіантами давно знайомих їм народних казок. Так, на уроках читання вже традиційною стала робота з різними варіантами казки про Попелюшку: «Попелюшка» (Cinderella) Братів Грімм, «Йех-Шен» (Yeh-Shen) А. Луї, «Попелюшка, або маленький кришталевий черевичок» (Cinderella; or the Little Glass Slipper) Ч. Перольта, «Парчевий черевичок та інші в'єтнамські казки» (The Brocaded Slipper and Other Vietnamese Tales) Л. Д. Вунга та «Василина Прекрасна» (Vasilisa the Beautiful) Б. Зворикіна. Робота над казками виконується за наступними етапами.

1. Читання вголос казки «Попелюшка» (Cinderella) Братів Грімм та складання плану за структурою оповідання (див. табл. 1).

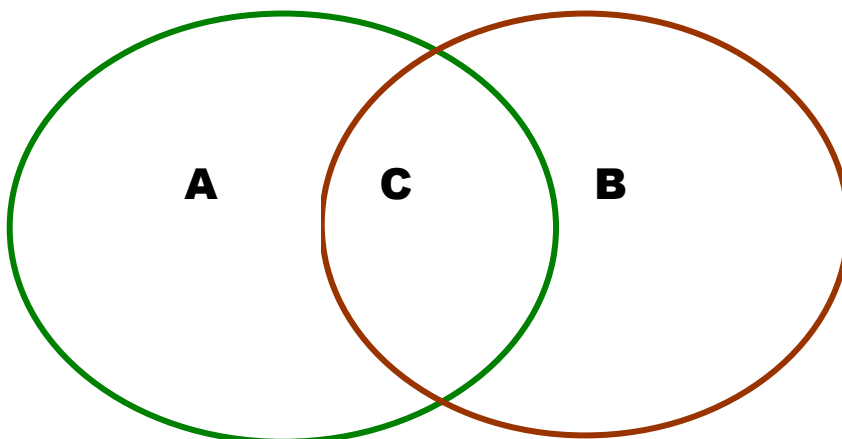
1. План структури оповідання.

Заголовок оповідання
Місце дії – де?
Головні герої – хто?
Проблема
Дії 1.
2.
3.
Розв'язка

1. Читання вголос варіантів казки про Попелюшку з різних культур та заповнення діаграми Вена для виявлення подібних та відмінних рис у змісті казок (див. табл. 2).

2. Заповнення порівняльної таблиці усім класом після дискусії між учнями різнокольоровими фломастерами (див. табл. 3). Елементи порівняльної таблиці охоплюють структуру казок та забезпечують можливість порівнювати варіанти казок одночасно.

2. Діаграма Вена. Порівняння двох версій однієї і тієї ж казки.

А - «Попелюшка» (Cinderella) Братів Грімм

Головний герой – Попелюшка

Магічний символ – голуб

Казка з Німеччини

Зведені сестри осліпили

В - «Йех-Шен» (Yeh-Shen) А. Луї

Головний герой – Йех-Шен

Магічний символ – кістки риби

Казка з Китаю

Зведені сестри отримали по заслугам

С – подібні, спільні риси у двох казках

Щасливий кінець для головної героїні

Золотий черевичок

Дві злі зведені сестри

2. Таблиця порівняння декількох варіантів народної казки.

Народна казка	Країна походження	Ім'я головної героїні	Магічні символи	Як головна героїня доводить, що вона є саме тією, котру шукає принц?	Що трапилося зі зведеними сестрами в кінці?
«Попелюшка» (Cinderella) Братів Грімм	Німеччина	Попелюшка	Голуб	Приміряє золотий черевичок	Їх осліпили
«Йех-Шен»				Примі	Їх

<i>(Yeh-Shen) А. Луї</i>	Китай	Йех-Шен	Кістки риби	ряє золотий черевичок	закидали каменями та вбили
<i>«Парчевий черевичок та інші в'єтнамські казки» (The Brocaded Slipper and Other Vietnamese Tales) Л. Д. Вунга</i>	В'єтнам	Там	Кістки риби	Примі ряє парчевий черевичок	Одна із сестер вбиває себе
<i>«Василина Прекрасна» (Vasilisa the Beautiful) Б. Зворикіна</i>	Росія	Василина	Лялька	Вона була умілою швачкою та пошила сорочку для короля	Їх клеймили та перетворили на віслуків
<i>«Попелюшка, або маленький кришталевий черевичок» (Cinderella; or the Little Glass Slipper) Ч. Перольта</i>	Франція	Попелюшка	Чарівна хрещена мати	Приміряє кришталевий черевичок	Їх простили та жили вони довго та щасливо

Така послідовність завдань забезпечує легку адаптацію дітей до візуального порівняння структури казки в її різних культурних варіаціях. Також, дані таблиці слугують цінним апаратом ознайомлення дітей не тільки з однаковою структурою творів, а й зі звичаями, традиціями, символами та віруваннями різних народів світу, зображених у казках, оповіданнях [5,с.127-129].

Висновки. Література народів світу, особливо казки, вміщує в собі народний гумор, пригоди, багату та експресивну мову. Застосування такої мови та багатого змісту благотворно впливає на розвиток мовної та полікультурної компетентності у дітей. Народні казки допомагають дітям сприймати світ, формують у дітей позитивні моральні якості (почуття жалю, співчуття, справедливості), толерантне ставлення до представників різних національностей та народів. У них акцентується увага на тому, що люди різних народів світу однакові, а отже в однаковій мірі прагнуть кохання, надії, безпеки, поваги та порозуміння.

Література

1. Бойченко В.В. Полікультурне виховання молодших школярів у навчально-виховному процесі школи: дис. ... кандидата педагог. Наук: 13.00.07 / Бойченко Валентина Василівна. - Умань, 2006. - 184с.
2. Козоріз С.О. Нестандартні форми роботи над казкою /С.О. Козоріз // Початкове навчання та виховання. – 2004. - №11. – С. 4-11.
3. Корнійчук І. Із скарбниць казкарів світу: Урок читання у 2 кл./ І. Корнійчук // Освітянин. – 2001. - №2. – С. 9.
4. Лещенко М. Шкільне життя, казковий світ та особистість учня/ М. Лещенко // Шлях освіти. – 2002. - №2. – С. 28-32.
5. Скрипченко Н. Читання в 2 класі трирічної початкової школи/ Н. Скрипченко // Поч. шк. – 1988. - №5. – С. 35-44.
6. Betsy H. Sanito “Improving Multicultural Awareness and Story Comprehension With Folk Tales”/ Literacy instruction for culturally and linguistic

diverse students/A collection of articles and commentaries Michael F. Opitz editor/eight printing, September 2005, pp. 127-129.

**TALE AS THE MEANS OF MULTICULTURAL EDUCATION IN ELEMENTARY
SCHOOL OF the USA**

Summary. The article deals with tale as the means of multicultural education of elementary school students in USA, the main peculiarities of tale and methods of its implication in educational process have been observed.

Key words: tale, multicultural education.

**СКАЗКА ЯК СРЕДСТВО ПОЛИКУЛЬТУРНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В
НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЕ США**

Аннотация. В статье рассмотрено сказку как средство поликультурного образования в начальной школе США, дана характеристика сказки, а также методика ее применения в учебном процессе.

Ключевые слова: сказка, поликультурное образование.